לפי שֶׁאֵין דָּנִין – שאין למדים איזו הלכה בדין קַל מִמה שמצאנוה בדין חָמוּר אם לימוד הלכה זו הוא כדי לְהַחְמִיר עָלָיו – על הדין הקל, כלומר שאם החמירה תורה בפרטי הדין החמור, אין למדים להחמיר כן גם לגבי הדין הקל, כי שמא רק בדין החמור החמירו מפאת חומרתו, ולכן אין ללמוד ממצורע להחמיר על הנזיר שעליו לגלח בתער, כי המצורע חמור מנזיר, שהוא חייב לגלח את כל שערותיו, אבל נזיר חייב לגלח רק את ראשו, ולזה הזכיר הכתוב 'תער' [לגבי איסור גילוח בתוך ימי נזירותו, שהוא מיותר שם], שמזה נלמד לגבי מצות גילוח בגמר הנזירות, שחיובה בתער.

רַבִּי אוֹמֵר, אֵינוֹ צָרִיךְ ללמוד לתגלחת אחרונה של נזיר מיתור 'תיבת 'תער', אלא יש לומר שתיבת 'תער' אינה מיותרת, והיא מתפרשת כפשוטה שאסור לגלח בתער, ומתוך לשון הכתוב אנו יכולים ללמוד שתגלחת אחרונה של נזיר נעשית בתער, שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר 'תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר', והרי זה כאילו הַתּוֹרָה אָמְרָה שאַחַר מְלֹאת, בתגלחת מצוה, לֹא תְּהֵא התְּגִלַּחַת אֶלָּא בְּתַעַר. °'.

מקשה הגמרא: איך אמר רבי שהאיסור הוא לגלח בתער, וְהָכְתִיב 'תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ', ומזה למדנו בתחילת הברייתא (לעיל לט:) שכל אופני גילוח אסורים ועובר עליהם בלאו. מתרצת הגמרא: מה שנאמר 'תער' הוא כדי לַעֲבֹר עָלָיו [–על הגילוח בתער] בַּשְּׁנֵי לָאוִין, דהיינו שעל גילוח בתער יש לאו נוסף מלבד הלאו 'לא יעבור' האוסר כל גילוח שהוא, ולאו נוסף זה נלמד מתיבות 'תער לא', שתיבת 'לא' נדרשת לפניה ולאחריה.

הגמרא מברר את שיעורי גילוח: אָמַר רַב חִסְדָּא, לְלִקּוֹת על איסור גילוח בימי נזירותו, די בְּמה שגילח שערה אַחַת. ואם סיים נזירותו ומגלח שערו למצות גילוח, שאם השאיר חלק מהשערות לא קיים המצוה, שיעור השערות לְעַכֵּב על קיום המצוה הוא בִּשְׁתַּיִם. ולענין שאם גילח השערות באיסור שדינו הוא לְסַתּוֹר את הנזירות, אֵינוֹ סוֹתֵר אֶלָּא בְּגילוח של רוֹב רֹאשׁוֹ. וּשלוש דינים אלו הם רק בְּתַעַר.

מקשה הגמרא: בְּתַעַר אִין – כן, אבל בְּמִידֵי אַחֲרִינָא [–בדבר אחר] לֹא, וְהָקָתָנֵי – והרי שנינו בברייתא לעיל, 'מְנַיִן לְרַבּוֹת אֶת כָּל הַמַּעֲבִירִין', שאף אם מגלח בלא תער עובר. מתרצת הגמרא: אֶלָּא אֵימָא – אלא כך הכוונה, שאינו עובר וסותר אלא אם מגלח בְּעֵין פעולת התַּעַר, שעוקר את השיער ומשחיתו משרשו, ואף אם עושה זאת על ידי דבר אחר.

הגמרא מביאה ברייתא כדברי רב חסדא: תַּנְיָא נַמִּי הָכִי – שנינו כן בברייתא, נָזִיר שֶׁתָּלַשׁ מֵירֵט סִיפֵּסְפֵּס כָּל שֶׁהוּא אֵינוֹ סוֹתֵר אֶלָּא בְּרוֹב רֹאשׁוֹ וּבְתַעַר, וגם זה צריך לפרש 'בעין תער'. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּשֵׁם שֶׁשְּׁתֵּי שְׂעָרוֹת מְעַכְּבוֹת בּוֹ – בקיום מצות התגלחת בסיום הנזירות, שאם השאירן לא קיים המצוה, כָּךְ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שגילח בתוך ימי נזירותו סוֹתְרוֹת בּוֹ, ולא רק אם גילח רוב ראשו.

הגמרא מביאה משנה אודות התגלחות השונות: תְּנַן הָתָם במסכת נגעים (פי"ד מ"ד), שְׁלֹשָׁה מְגַלְּחִין – צריכים לגלח, וְתִגַּלַּחְתָּן מְצוָה, נָזִיר בסוף ימי נזירותו, וּמְצוֹרָע בעת שנטהר מצרעתו, וּלְוִיִּם בעת שנבחרו לשרת במשכן, שהוצרכו לגלח. וְכוּלָּן – כל אלו שֶׁגִּלְּחוּ שֶׁלֹּא בְּתַעַר, אוֹ שֶׁשִּׁיְּרוּ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שלא גילחום, לֹא עָשׂוּ וְלֹא כְּלוּם.

הגמרא מפרשת את המשנה: אָמַר מַר במשנה, 'שְׁלֹשָׁה מְגַלְּחִין וְתִגַּלַּחְתָּן מְצוָה'. שואלת הגמרא: פְּשִׁיטָא. מיישבת הגמרא: מַהוּ דְּתֵימָא – היה מקום לטעות ולומר שהגילוח שנצטוו בו מְשׁוּם עַבּוּרֵי שַׁעֲרָה הוּא – העברת השיער והסרתו ואין זה משנה היאך יסירנו, וַאֲפִילּוּ אם סָךְ את שערו בנָּשָׁא – משחה המסירה את השיער, קיים מצוותו, ואין צורך בתער דוקא, קָא מַשְׁמַע לָן התנא במשנה דְּלֹא וצריך דוקא תער.

הגמרא מבארת את המקור לכך שחיוב תגלחתם דווקא בתער: קָתָנֵי – שנינו במשנה, וְכוּלָּן שֶׁגִּלְּחוּ שֶׁלֹּא בְּתַעַר וכו' לא עשו ולא כלום. בְּשְׁלָמָא לִנְזִיר יודעים אנו שהוא זקוק לגלח בתער, דִּכְתִיב (במדבר ו ה) 'תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ', וְכן לִנְזִיר כְּתִיב במפורש (במדבר ח ז) 'וְהֶעֱבִירוּ תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם', אֶלָּא מְצוֹרָע שצריך לגלח דווקא בְּתַעַר, מְנָלָן. וְכִי תֵּימָא – ואם תאמר תֵּיתֵי – נלמד מצות גילוח במצורע מִמצות גילוח בלְוִיִּם, ונאמר כך, מָה לְוִיִּם שֶׁכֵּן – שהם טְעוּנִין תְּגַלַּחַת, וְאֵין תְּגַלַּחְתָּן אֶלָּא בְּתַעַר, אַף אֲנִי אָבִיא אֶת הַמְצוֹרָע שֶׁהוּא טָעוּן תְּגַלַּחַת, וְיהיה דינו כלויים שאֵין תְּגִלַּחְתּוֹ אֶלָּא בְּתַעַר, אין ללמוד כן, דַּאֲבָא לְמִיפְרְךָ – שאפשר לפרוך, מָה לְלְוִיִּם שדינם חמור, שֶׁכֵּן הם טְעוּנִין תְּנוּפָה בְּגוּפָם – שאהרן הכהן היה מניף את הלויים, ולכן החמירה בהם התורה שיגלחו דווקא בתער, תֹּאמַר בְּמְצוֹרָע, דְּלֹא מצינו בו חומרא זו ואינו טעון תנופה בגופו אלא רק בקרבנו, ולכן גם לא נחמיר עליו שיהיה צריך לגלח דווקא בתער, אלא נקל עליו שיוכל לגלח בכל דבר. אֶלָּא שמא נאמר שתֵּיתֵי – שנלמד מצות גילוח במצורע מִמצות גילוח בנָּזִיר, שיצטרך תער כנזיר, אין ללמוד זה מזה, שכן מַה לְנָזִיר שדינו חמור, שֶׁכֵּן קָרְבָּנוֹ שהוא מביא בסיום הנזירות טָעוּן הבאת לֶחֶם, תֹּאמַר בְּמְצוֹרָע, דְּלֹא מצינו בו חומרא זו, ולכן גם לא נחמיר עליו שיהיה צריך לגלח דווקא בתער.

הגמרא מסיקה מהיכן המקור: אֶלָּא ודאי מֵהָכָא – מאחד משני אלו, מלויים או מנזיר לחוד, לֹא אָתְיָא – אין ללמוד זאת, אמנם עדיין יש לדון תֵּיתֵי מַתַּרְוַיְיהוּ – שנלמד מהצד השוה משניהם יחד שדינם בתער והוא הדין למצורע. מֵהֵי תֵּיתֵי – מאיזה משניהם [לויים או נזיר] נלמד דין זה, כלומר ממה יותר מסתבר ללמוד למצורע, תֵּיתֵי – נלמד שמצורע צריך לגלח דווקא בתער, מִלְּוִיִּם, ואם תאמר, מָה לְלְוִיִּם שֶׁכֵּן טָעוּן תְּנוּפָה בְּגוּפָן, כאמור, יש להשיב על כך, נָזִיר יוֹכִיחַ – שאף שלא נאמרה בו החומרא שיהיה טעון תנופה בגופו, נאמר בתורה שהוא צריך לגלח דווקא בתער, ומוכח שלא החומרא של תנופת הגוף גורמת את החיוב לגלח בתער, ואם כן יש לדון שגם מצורע צריך לגלח דווקא בתער, ואם נאמר שעדיין אין להוכיח מנזיר שיש לדחות, מַה לְנָזִיר שֶׁכֵּן החמירה בו תורה שקָרְבָּנוֹ טָעוּן הבאת לֶחֶם, ולכן החמירה בו שיגלח דווקא בתער, מה שאין כן מצורע שאין בו חומרא זו, יש להשיב על כך שלְוִיִּם שאין קרבנם טעון לחם ובכל זאת טעונים גילוח בתער, יוֹכִיחוּ שהחיוב לגלח דווקא בתער אינו מחמת חומרא זו, וְאם כן חָזַר הַדִּין, ואם תפרוך מלויים הטעונים תנופה בגופם יש ללמוד שוב מנזיר, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה – החומרא האמורה בזה אינה אותה חומרא האמורה בזה וכן להיפך, ומוכח שלא החומרות הן הגורמות את החיוב לגלח דווקא בתער, וממילא יש ללמוד ממה שתַּצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶם הוא שֶׁכֵּן – לויים ונזיר טְעוּנִין תְּגַלַּחַת, וְתִגַּלַּחְתָּן בְּתַעַר, אַף אֲנִי אָבִיא אֶת הַמְצוֹרָע שֶׁהוּא טָעוּן תְּגַלַּחַת, ויהיה דינו כמותם, שתהיה תְּגַלַּחְתּוֹ דווקא בְּתַעַר.

הגמרא מביאה משא ומתן בדבר: אָמַר לֵיהּ רָבָא מִבְּרִנִישׁ לְרַב אַשִׁי, וְלִיפְרוֹךְ, מַה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן – בלויים ובנזיר, שלכן החמירה בהם התורה שיגלחו דווקא בתער, שֶׁכֵּן

אגרות קודש

[ערב חג הסוכות, ה'תשל"ב]

בהכירי את אביו הרה"ח כו' התמים א"ז שי' תקותי שיש לו קביעות עתים גם בלימוד תורת החסידות – קביעות גם בנפש וה' יצליחו.

יש בהם חומרא שאין קרבנו משתנה בדלות, אלא בין עשיר ובין דל מביא את אותם הקרבנות, תאמר במצורע שקרבנו משתנה בדלות, שאם הוא עני יכול להביא תורים ובני יונה במקום בהמה, וביון שמצינו שהתורה הקילה עליו בזה, יש לומר שכמו כן הקילה עליו שאינו צריך לגלח דווקא בתער, ואין ללמוד מנזיר ולויים שדינם חמור למצורע.

הגמרא מביאה משא ומתן בדברים אלו: אָמַר לֵיהּ רָבָא בַּר מָשַׁרְשְׁיָא לְרָבָא, הַאי תַּנָּא, מַעִיקָּרָא – בברייתא לעיל (לט:) אָמַר שֶׁלְּמָדוֹ את חיוב הנזיר לגלח בתער מֵהַחִיּוּב של מְצוֹרָע לגלח בתער, אִי אֶפְשָׁר, משום שֶׁאֵין דָּנִין כָּל מֻחְמָּר לְהַחְמִיר עָלָיו, שמצורע דינו חמור שהוא צריך לגלח את כל שער גופו, ונזיר דינו קל שאינו מחוייב לגלח אלא את שער ראשו, ואין למדים ממצורע שהוא חמור להחמיר על הנזיר שהוא קל ממנו, ומשמע שהיה ידוע לתנא שמצורע חייב לגלח בתער, אף שלא למד את זה מנזיר, שהרי בא ללמוד נזיר ממצורע, וְהָדַר אָמַר – ואחר כך אמרה הברייתא, שְׁנַיָּלַּף – שלומדים את חיוב המצורע לגלח בתער מִדִּינָא – מנזיר ולויים במה הצד, ומבואר שלולא הלימוד מנזיר לא היינו יודעים שמצורע צריך לגלח בתער, וּמִדִּינָא נַמִּי לֹא יָלֵיף – ולמעשה גם מנזיר ולויים אין ללמוד שמצורע מגלח בתער, משום שיש לפרוך מה להצד השוה שבהם שאין קרבנם בדלות, וכמבואר לעיל, ונמצא גם שיש סתירה בין הברייתות אם מצורע חמור מנזיר או נזיר חמור ממצורע.

אָמַר לֵיהּ רבא, אין כאן סתירה, הַהוּא – הברייתא (לעיל לט:) שידעה שמצורע מגלח בתער, ולא הוצרכה ללמוד דין זה מנזיר, היא אֲלִיבָּא דְּרַבָּנָן – לשיטת רבנן שלומדים חיוב תגלחת בתער במצורע מהמילה 'וקנו' האמורה במצורע, כמבואר בברייתא להלן בסמוך, וְהָא – הברייתא שרוצה ללמוד שמצורע מגלח בתער מנזיר ולויים, היא אֲלִיבָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שהתורה לא פירשה במצורע שדין תגלחתו הוא בתער, וצריכים ללמוד דין תגלחתו מנזיר, וכמבואר בסוף הסוגיא (מא.) שלומדים מ'ראשו' האמור במצורע, שהעמידוהו בנזיר מצורע, דִּתְנַן במשנה (מכות ב.) לגבי איסור השחתת הזקן, וְאֵינוֹ חַיָּיב המשחית את זקנו במלקות, עַד שֶׁילְקְטֶנּוּ – עד שישחית ויטול את שער פאות זקנו בְּתַעַר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אֲפִילּוּ אם לִיקְטוֹ בְּמַלְקֵט – כלי שמצחצחי חרבות מחליקים בו את תיק הסייף וּבְרַהִיטָנֵי – או בכלי שעושי תריסים מחליקים בו את העץ, חַיָּיב מלקות.

מבארת הגמרא: מַאי טַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן שתגלחת מצורע היא דווקא בתער, דִּתַנְיָא בברייתא, נאמר במצורע (ויקרא יד ט) 'וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זְקָנוֹ וְאֵת גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ', 'זְקָנוֹ' מַה תַּלְמוּד לוֹמַר – למה נאמר, הלא הוא כלול ב'כל שערו', לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר לגבי כהנים (ויקרא כא ה) 'וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ', שנאסרו בגילוח שער פאות הזקן בתער, יָכוֹל – הייתי חושב לומר שֶׁאֲפִילּוּ אם גִּילְּחוֹ בְּמִסְפָּרַיִם גם יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר – נאמר בפסוק האוסר תגלחת זקן בישראל (ויקרא יט כז) 'וְלֹא תַשְׁחִית אֵת פְּאַת זְקָנֶךָ', ולשון השחתה משמעותה שאינו משייר כלום, ולומדים את איסור גילוח הזקן של כהנים מאיסור גילוח הזקן של ישראל בגזירה שוה 'פאת' 'פאת', שגם לכהנים לא אסרה התורה אלא בהשחתה, אבל במספריים, שאין בהם השחתה כיון שאינם נוטלים את השיער מעיקרו ומשרשו, מותר לגלח את הזקן. יָכוֹל – הייתי חושב לומר שאפילו אם לִיקְטוֹ בְּמַלְקֵט וּבְרַהִיטָנֵי, גם יְהֵא חַיָּיב, מפני שסוף סוף השחית את שער הזקן מעיקרו, תַּלְמוּד לוֹמַר לגבי כהנים, 'וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ', ולשון 'גילוח' לא נאמר אלא בדבר שרגילים לגלח בו, ומלקט ורהיטני אין בני אדם רגילים לגלח בהם, הָא כֵּיצַד יתקיימו שני הפסוקים, שמאחד מהם לומדים שדווקא השחתה אסורה ומהשני לומדים שדווקא דרך גילוח אסור לגלח, אלא אֵיזֶהוּ גִּילּוּחַ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הַשְׁחָתָה, הֱוֵי אוֹמֵר זֶה תַּעַר שבו מתקיימים שני התנאים, שהדרך לגלח בו, וכמו כן הוא עוקר את השיער משרשו, וכיון שמתקיימים בו שני התנאים, רק בו אסור לגלח את הזקן. ומבואר שאיסור השחתת הזקן הוא רק בתער. ומאחר שכן, יש ללמוד שגם מצורע מצותו בתער, שלכן הוצרכה התורה ללמד שגם כהן מצורע מגלח, שאם הוא יכול לגלח בכל דבר, אין שום איסור בתגלחתו, ולמה הוצרכה התורה ללמד זאת.

הגמרא דוחה את ההוכחה שמצורע צריך לגלח דווקא בתער: מַאי – מנין שתגלחת מצורע אינה אלא בתער, דִּילְמָא – שמא יש לומר שֶׁלְּעוֹלָם אֲפִילּוּ אם לִיקְטוֹ המצורע לשערו בְּמַלְקֵט וּבְרַהִיטָנֵי ולא בתער, נַמִּי מְצֻוֶּה קָעָבִיד – גם כך הוא מקיים את מצות תגלחתו, וְהָא – והריבוי מהמילה 'וקנו' אינו בא ללמדנו שגם כהן מצורע מגלח את זקנו, שמכך הוכחנו שמצורע צריך לגלח דווקא בתער, אלא קָאָתֵי לְאַשְׁמוּעִינַן – בא ללמדנו דְּמותר למצורע לגלח אֲפִילּוּ בְּתַעַר, אף על פי שתמיד אסור לגלח בתער, וְלֹא מִיחַיַּיב עֲלֵיהּ – ואינו מתחייב מלקות על איסור השחתת הזקן. ואם כן אין הוכחה שמצורע צריך לגלח דווקא בתער.

הגמרא פורכת את הדחיה משני טעמים: אָמְרֵי – אמרו בני הישיבה, שעל כרחך הריבוי מהמילה 'וקנו' בא ללמד שתגלחת המצורע היא דווקא בתער, משום שאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ – שאם יעלה על דעתך לומר שכִּי עָבִיד נַמִּי – שגם אם מצורע יגלח בְּמַלְקֵט וּבְרַהִיטָנֵי שַׁפִּיר דָּמֵי – יצא ידי חובת התגלחת, ולא הוצרך הריבוי של 'וקנו' אלא ללמד שמותר לו לגלח אפילו בתער, אם כן לִישְׁתּוֹק קְרָא מִינֵּיהּ – שהתורה לא תכתוב ריבוי זה, וַאֲנָא אֲמִינָא – ואני אוכל ללמוד שמותר למצורע לגלח בתער, בקל וחומר מתגלחת נזיר טהור שדווקא איסור הקפת הראש, וכך הוא הקל וחומר, וּמַה לְנָזִיר דְּאִיסּוּרָא קָא עָבִיד – שבשעת קבלת הנזירות עבר על איסור, שכן הנודר בנזירות נקרא חוטא, וַאֲפִילּוּ הָכִי – ואף על פי כן מְחַיַּיב – הוא מחויב לגלח כל ראשו, ודוחה בכך את איסור הקפת הראש, הָכָא – כאן במצורע דְּמִצְוָה – שתגלחתו היא מצוה שלא הגיעה על ידי חטא, לֹא כָּל שֶׁכֵּן שמצוה זו תדחה את איסור השחתת הזקן. ומוכח שהריבוי של 'וקנו' בא ללמדנו שצריך לגלח דווקא בתער.

'וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ', יָכוֹל – הייתי חושב לומר שאֲפִילּוּ אם גִּילְּחוּ בְּמִסְפָּרַיִם גם יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר – נאמר בפסוק האוסר תגלחת זקן בישראל (ויקרא יט כז) 'וְלֹא תַשְׁחִית אֵת פְּאַת זְקָנֶךָ', ולשון השחתה משמעותה שאינו משייר כלום, ולומדים את איסור גילוח הזקן של כהנים מאיסור גילוח הזקן של ישראל בגזירה שוה 'פאת' 'פאת', שגם לכהנים לא אסרה התורה אלא בהשחתה, אבל במספריים, שאין בהם השחתה כיון שאינם נוטלים את השיער מעיקרו ומשרשו, מותר לגלח את הזקן. יָכוֹל – הייתי חושב לומר שאפילו אם לִיקְטוֹ בְּמַלְקֵט וּבְרַהִיטָנֵי, גם יְהֵא חַיָּיב, מפני שסוף סוף השחית את שער הזקן מעיקרו, תַּלְמוּד לוֹמַר לגבי כהנים, 'וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ', ולשון 'גילוח' לא נאמר אלא בדבר שרגילים לגלח בו, ומלקט ורהיטני אין בני אדם רגילים לגלח בהם, הָא כֵּיצַד יתקיימו שני הפסוקים, שמאחד מהם לומדים שדווקא השחתה אסורה ומהשני לומדים שדווקא דרך גילוח אסור לגלח, אלא אֵיזֶהוּ גִּילּוּחַ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הַשְׁחָתָה, הֱוֵי אוֹמֵר זֶה תַּעַר שבו מתקיימים שני התנאים, שהדרך לגלח בו, וכמו כן הוא עוקר את השיער משרשו, וכיון שמתקיימים בו שני התנאים, רק בו אסור לגלח את הזקן. ומבואר שאיסור השחתת הזקן הוא רק בתער. ומאחר שכן, יש ללמוד שגם מצורע מצותו בתער, שלכן הוצרכה התורה ללמד שגם כהן מצורע מגלח, שאם הוא יכול לגלח בכל דבר, אין שום איסור בתגלחתו, ולמה הוצרכה התורה ללמד זאת.

הגמרא דוחה את ההוכחה שמצורע צריך לגלח דווקא בתער: מַאי – מנין שתגלחת מצורע אינה אלא בתער, דִּילְמָא – שמא יש לומר שֶׁלְּעוֹלָם אֲפִילּוּ אם לִיקְטוֹ המצורע לשערו בְּמַלְקֵט וּבְרַהִיטָנֵי ולא בתער, נַמִּי מְצֻוֶּה קָעָבִיד – גם כך הוא מקיים את מצות תגלחתו, וְהָא – והריבוי מהמילה 'וקנו' אינו בא ללמדנו שגם כהן מצורע מגלח את זקנו, שמכך הוכחנו שמצורע צריך לגלח דווקא בתער, אלא קָאָתֵי לְאַשְׁמוּעִינַן – בא ללמדנו דְּמותר למצורע לגלח אֲפִילּוּ בְּתַעַר, אף על פי שתמיד אסור לגלח בתער, וְלֹא מִיחַיַּיב עֲלֵיהּ – ואינו מתחייב מלקות על איסור השחתת הזקן. ואם כן אין הוכחה שמצורע צריך לגלח דווקא בתער.

הגמרא פורכת את הדחיה משני טעמים: אָמְרֵי – אמרו בני הישיבה, שעל כרחך הריבוי מהמילה 'וקנו' בא ללמד שתגלחת המצורע היא דווקא בתער, משום שאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ – שאם יעלה על דעתך לומר שכִּי עָבִיד נַמִּי – שגם אם מצורע יגלח בְּמַלְקֵט וּבְרַהִיטָנֵי שַׁפִּיר דָּמֵי – יצא ידי חובת התגלחת, ולא הוצרך הריבוי של 'וקנו' אלא ללמד שמותר לו לגלח אפילו בתער, אם כן לִישְׁתּוֹק קְרָא מִינֵּיהּ – שהתורה לא תכתוב ריבוי זה, וַאֲנָא אֲמִינָא – ואני אוכל ללמוד שמותר למצורע לגלח בתער, בקל וחומר מתגלחת נזיר טהור שדווקא איסור הקפת הראש, וכך הוא הקל וחומר, וּמַה לְנָזִיר דְּאִיסּוּרָא קָא עָבִיד – שבשעת קבלת הנזירות עבר על איסור, שכן הנודר בנזירות נקרא חוטא, וַאֲפִילּוּ הָכִי – ואף על פי כן מְחַיַּיב – הוא מחויב לגלח כל ראשו, ודוחה בכך את איסור הקפת הראש, הָכָא – כאן במצורע דְּמִצְוָה – שתגלחתו היא מצוה שלא הגיעה על ידי חטא, לֹא כָּל שֶׁכֵּן שמצוה זו תדחה את איסור השחתת הזקן. ומוכח שהריבוי של 'וקנו' בא ללמדנו שצריך לגלח דווקא בתער.

וּמִנַּלָּן דְּאִיסּוּר השחתת הזקן הוא בְּתַעַר, דִּתַנְיָא, נאמר (ויקרא כא ה)